

IOBE: Σε ιστορικά χαμηλά το επιχειρηματικό κλίμα, βουτιά 15ετίας της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα διαμορφώνεται τον Οκτώβριο ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ελλάδα ενώ τον ίδιο μήνα η καταναλωτική εμπιστοσύνη βρέθηκε σε χαμηλά 15ετίας. Σύμφωνα με την τελευταία έρευνα συγκυρίας του IOBE, σε πολύ χαμηλό επίπεδο διαμορφώνονται οι προσδοκίες στη Βιομηχανία, υπάρχει έντονος προβληματισμός και δυσάρεσκη από το πρόγραμμα εργασιών στις κατασκευές, ενώ την ίδια ώρα συνεχίζει να επιδεινώνεται το κλίμα στο λιανεμπόριο και να είναι αρνητικές οι προβλέψεις για ζήτηση στο επόμενο τρίμηνο στις υπηρεσίες. Είναι αξιοσημείωτο δε ότι η καταναλωτική εμπιστοσύνη βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας 15ετίας. Ειδικότερα στη βιομηχανία αντανακλάται διάχυτη απαισιοδοξία σε όλους ανεξαιρέτως τους επιμέρους δείκτες που διαμορφώνουν τις προσδοκίες των βιομηχανικών επιχειρήσεων. Σημαντική ένδειξη, εξάλλου, της δυσμενούς κατάστασης αποτελεί και η ισχυρή πτώση των πληθωριστικών προσδοκιών από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. Ιδιαίτερα δυσμενείς είναι οι εξελίξεις στα καταναλωτικά και τα ενδιάμεσα αγαθά, ενώ από τη γενική τάση φαίνεται να διαφοροποιούνται μόνο τα κεφαλαιουχικά αγαθά. Στις κατασκευές, οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο εργασιών τους το επόμενο τρίμηνο παραμένουν αρνητικές, αν και οι μισές προβλέπουν σταθερότητα, ενώ σταθερά αρνητικές, αν και αμβλύνονται ελαφρά, είναι οι προβλέψεις για την απασχόληση. Οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να εμφανίζονται δυσαρεστημένες από το τρέχον επίπεδο εργασιών τους, αν και δύο στους τρεις εκτιμούν απλώς σταθερή πορεία. Στο λιανικό εμπόριο, σημειώνεται νέα αισθητή υποχώρηση του δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών τον Οκτώβριο, η 6η κατά σειρά φέτος. Από τις επιμέρους κλαδικές εξελίξεις, ο κλάδος «Υγράματα - Ένδυση - Υπόδηση» και τα «Είδη Οικιακού Εξοπλισμού», αντίθετα από τις εξελίξεις του τομέα, καταγράφουν βελτίωση στις επιχειρηματικές τους προσδοκίες, ενώ από τους υπόλοιπους τομείς, τα Οχήματα και Ανταλλακτικά είναι ο κλάδος που φαίνεται να πλήττεται εντονότερα. Και τέλος, στον τομέα των υπηρεσιών, ο δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών συνεχίζει να κινείται σε χαμηλά επίπεδα, υποχωρώντας για τέταρτο μήνα.

Γ. Αλογοσκούφης: Το τεράστιο δημόσιο χρέος, η ακύλιος πτέρνα της οικονομίας

“Οι δυνατότητες περαιτέρω διεύρυνσης του ελλείμματος σε σχέση με τα ήδη προβλεπόμενα είναι εξαιρετικά περιορισμένες και στο πλαίσιο αυτό η κυβέρνηση θα εξαντλήσει όλα τα περιθώρια για την προστασία των οικονομικά αδυνάτων από τις επιπτώσεις της κρίσης”, δήλωσε από τις Βρυξέλλες ο υπουργός Οικονομίας, κ. Γ. Αλογοσκούφης μετά το πέρας του συμβουλίου Ecofin. Επισήμανε επίσης ότι η κυβέρνηση προχωρά στην κατάρτιση του τελικού σχεδίου του Προϋπολογισμού, μέσα στα πλαίσια που καθορίζει το προσχέδιο που κατατέθηκε και συζητήθηκε στη Βουλή. Ο κ. Γ. Αλογοσκούφης τόνισε, ωστόσο, ότι το δημόσιο χρέος συνεχίζει να είναι η ακύλιος πτέρνα της ελληνικής οικονομίας, και το πρόβλημα του κληροδότησαν οι κυβερνήσεις του χθες.

Αναφερόμενος στη συζήτηση που έγινε σχετικά με την κατάσταση στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τις απαραίτητες αλλαγές που θα πρέπει να γίνουν στην αρχιτεκτονική του, ώστε να αποφευχθούν παρόμοιες κρίσεις στο μέλλον, ο υπουργός Οικονομίας τόνισε ότι υπήρξε συμφωνία στην αρχή του νέου συστήματος και στην ανάγκη για μια κοινή ευρωπαϊκή θέση, με ορισμένες αλλαγές που θα πρέπει να γίνουν στο σχετικό κείμενο της γαλλικής προεδρίας, ώστε να παρουσιαστεί στη Σύνοδο Κορυφής της ΕΕ την Παρασκευή.

Ερωτηθείς, εξάλλου, για το σχέδιο διάσωσης των τραπεζών που προωθεί η κυβέρνηση, ο κ. Αλογοσκούφης είπε ότι οι αρμόδιες ελληνικές αρχές συζητούν με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ορισμένες τεχνικές λεπτομέρειες του προγράμματος, ώστε να υπάρξει απόλυτος συντονισμός με τους ευρωπαϊκούς εταίρους, πριν το σχέδιο έρθει προς συζήτηση στην ελληνική Βουλή. Σε ότι αφορά στις αποφάσεις του Ecofin θα πρέπει να σημειωθεί ότι άναψε το «πράσινο φως» για τη χορήγηση δανείου στην Ουγγαρία, ύψους 6,5 δισ. ευρώ, το οποίο και αποτελεί μέρος του πακέτου ύψους 25,1 δισ. δολαρίων που χορηγεί το ΔΝΤ για τη στήριξη των οικονομιών της κεντρικής Ευρώπης.

Παράλληλα, οι υπουργοί Οικονομικών της Ε.Ε. τόνισαν εκ νέου την προσηλωσή τους στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, παρά το γεγονός πως η οικονομία εκτιμάται πως θα εισέλθει σε τροχιά στασιμότητας από το επόμενο έτος.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

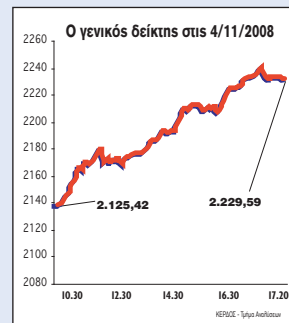
ΓΕΝΙΚΟΣ ΧΑ	2229.59	5.24%
FTSE/ASE 20	1205.28	5.91%
FTSE/ASE 40	2544.37	4.44%
FTSE/ASE 80	476.35	5.45%
FTSE/ASE 140	2699.47	5.73%

ΑΓΟΡΕΣ

Λονδίνο	4527.5	1.90%
Φρανκφούρτη	5114.45	1.74%
Παρίσι	3610.28	2.33%
Dow Jones	9526.99	2.22%
Nasdaq	1755.86	1.71%
Τόκιο	9114.6	6.27%
Χονγκ Κονγκ	14384.34	0.28%

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ

Δολάριο	1.282	0.49%
Ελβετ. Φράγιο	1.4943	1.75%
Στερλίνα	0.8075	2.62%
Γεν	127.35	1.90%

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

Brent Λονδίνο	61.96	2.04%
Brent Ν.Υόρκη	66.83	4.57%
Χρυσός	740.4	2.07%
Βαμβάκι	44.78	0.22%
Αργυρος	975	0.00%
Πλατίνα	830.8	0.45%

Επιτόκια: Σε ιστορικά χαμηλά το Libor

Συνεχίζουν να αποκλιμακώνονται τα διατραπεζικά επιτόκια δανεισμού σε δολάριο και σε ευρώ, μετά τη μείωση του βασικού επιτοκίου του δολαρίου από την Κεντρική Τράπεζα των ΗΠΑ, την προηγούμενη εβδομάδα, και την επικείμενη αντίστοιχη κίνηση από την ΕΤ. στις 6 Νοεμβρίου. Το επιτόκιο διατραπεζικού δανεισμού σε δολάρια για δάνεια τριών μηνών, Libor, υποχώρησε 15 μονάδες βάσης, στο 2,71% από 2,86% χθες. Τα επίπεδα αυτά είναι τα χαμηλότερα από τις 9 Ιουνίου. Πρόκειται για τη 17 συνεχή πτώση. Επίσης, το overnight επιτόκιο υποχώρησε κατά 1 μονάδα βάσης στο 0,38%, που αποτελεί ιστορικό χαμηλό. Παράλληλα το επιτόκιο διατραπεζικού δανεισμού σε ευρώ για δάνεια τριών μηνών, euribor, υποχώρησε στο 4,700% από 4,733% χθες που είναι το χαμηλότερο από τα τέλη Μαρτίου. Το αντίστοιχο επιτόκιο για δάνεια μίας εβδομάδας υποχώρησε στο 3,799%, από 3,811% χθες. Τέλος, το επιτόκιο euribor για δάνεια έξι μηνών, που είχε σκαρφωθεί σε υψηλό 14 ετών στις αρχές Οκτωβρίου, υποχώρησε στο 4,754%, από 4,786% χθες. Να σημειωθεί ότι στις 6 Νοεμβρίου εκτιμάται ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θα προχωρήσει σε μείωση του βασικού επιτοκίου του ευρώ, κατά 50 μονάδες βάσης, στο 3,25%, από το τρέχον 3,75%, ενώ σε ανάλογη κίνηση αναμένεται να προχωρήσει και η Τράπεζα της Αγγλίας.

Τ. Αράπογλου: «Δεν θα ξαναδείτε επιτόκια σαν αυτά πριν την κρίση»

Επιφυλακτικός ως προς την αξιοποίηση από την Εθνική Τράπεζα του σχεδίου διάσωσης της κυβέρνησης ήταν ο πρόεδρος της τράπεζας, κ. Τάκης Αράπογλου, σε σημερινές δηλώσεις στις οποίες προέβη στο περιθώριο της εκδήλωσης για τη βράβευση αθλητών που έλαβαν μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου. Ο πρόεδρος της ΕΤΕ σημείωσε ότι η Εθνική Τράπεζα δεν θα σταματήσει τις χορηγήσεις και πως τα επιτόκια ανταποκρίνονται σήμερα στο αυξημένο κόστος χρήματος. Ειδικότερα ανέφερε ότι εδώ και δύο τρεις ημέρες η κατάσταση στην διατραπεζική αγορά εξομαλύνεται, τονίζοντας ότι «επιτόκια σαν αυτά πριν από την κρίση δεν θα ξαναδείτε». Μάλιστα, όπως είπε, το επίπεδο των επιτοκίων στο παρελθόν ήταν ζημιογόνο για τις τράπεζες, συμπληρώνοντας ότι οι τράπεζες τιμολογούν πλέον καλύτερα το ρίσκο και συνυπολογίζουν την αύξηση του κόστους χρήματος. Μάλιστα χαρακτήρισε ως παράλογη την τιμολόγηση πολλών μεγάλων εταιρειών που μέχρι πρόσφατα δανείζονταν με επιτόκιο χαμηλότερο από αυτού του Δημοσίου. Ως προς την πορεία της μετοχής της Εθνικής, ο κ. Αράπογλου τόνισε ότι «φύγανε οι γρήγοροι όπως π.χ. τα hedge funds και μπαίνουν πιο μακροπρόθεσμοι επενδυτές όπως τα κλασικά αμοιβαία κεφάλαια, τα ασφαλιστικά ταμεία».

Fitch: Η ύφεση θα πλήξει τις ανεπτυγμένες το 2009

Ύφεση των ανεπτυγμένων οικονομιών αναμένει για το 2009 η Fitch Ratings, όπως προκύπτει από την τελευταία έκθεσή της για τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας. Ο διεθνής οίκος εκτιμά ότι οι μεγαλύτερες οικονομίες του πλανήτη, αυτές των ΗΠΑ, Βρετανίας, Ευρωζώνης και Ιαπωνίας θα βιώσουν τη μεγαλύτερη συρρίκνωση του ΑΕΠ από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Συνολικά, στις εν λόγω οικονομίες η αύξηση του ΑΕΠ θα είναι το 2009 -0,8%, έναντι 1,1% που υπολογίζεται για το 2008. Το παγκόσμιο ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 1%, δηλαδή με το βραδύτερο ρυθμό από το τις αρχές τους 1990 και έναντι μέσης αύξησης 3,5% τα τελευταία 5 χρόνια. Ο συνδυασμός της ύφεσης στις ανεπτυγμένες οικονομίες, της πτώσης στις τιμές των εμπορευμάτων, και των μειωμένων διεθνών ροών κεφαλαίων θα οδηγήσουν σε ραγδαία μείωση της ανάπτυξης στις αναδυόμενες αγορές, αν και οι περισσότερες εξ αυτών θα αποφύγουν την ύφεση.

Εθνική Τράπεζα: Με τους ίδιους όρους χορηγεί τα στεγαστικά του ΟΕΚ

Η Εθνική Τράπεζα συμφώνησε να συνεχίσει τη χορήγηση των στεγαστικών δανείων στους δικαιούχους του ΟΕΚ, βάσει των υφιστάμενων προγραμμάτων και με τους ίδιους μέχρι σήμερα όρους, όπως δήλωσε σήμερα η υπουργός Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας κα. Φάνη Πάλλη-Πετραλιά. Οι δικαιούχοι των προγραμμάτων αυτών θα μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του 2008 και να εκταμιεύσουν τα δάνεια τους μέχρι τις 30 Μαρτίου του 2009.

Εκπαιδευτικό/ ξενόγλωσσο βιβλίο: Δυσλειτουργίες στον ανταγωνισμό διαπιστώνει η Ε.Α.

Την επιβολή προστίμου για τις συμβάσεις αποκλειστικών διανομών που έχουν συνάψει οι εταιρείες «Απόλλων» και «Ευσταθιάδης» με εκδοτικές επιχειρήσεις πρότεινε η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού στην Επιτροπή, μετά τη διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας από την οποία και διαπίστωσε ότι εντοπίζονται προβλήματα στη λειτουργία του ανταγωνισμού στον κλάδο του εκπαιδευτικού και ξενόγλωσσο βιβλίου.

Προτείνει μάλιστα να αρθούν για το μέλλον ορισμένες αποκλειστικότητες διανομής που διέθεταν έως και το έτος 2007 οι προαναφερθέντες χονδρέμποροι.

Περαιτέρω, προτείνει την επιβολή προστίμου στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για μη γνωστοποίηση των συμβάσεων συνεργασίας (που συνά-

φθηκαν μετά την 02-08-2005), κατά παράβαση του άρθρου 21 ν. 703/77. Υπενθυμίζεται σχετικά ότι η εισηγήση της Γενικής Διεύθυνσης δεν είναι δεσμευτική για την Επιτροπή, η οποία θα αποφασίσει αφού προηγουμένως λάβει γνώση και των απόψεων των εμπλεκόμενων μερών.

Μινέρβα Ελαιουργική:

Εισέρχεται στα γαλακτοκομικά

Επέκταση των εξαγωγών με στόχο την αύξηση τους στο 15% του συνολικού τζίρου την επόμενη 2ετία, περαιτέρω διεξόδοση στον κλάδο του ελαιόλαδου, αλλά και είσοδο στο τυρί, περιλαμβάνει το επενδυτικό πλάνο της Μινέρβα Ελαιουργική, η οποία εξελίσσεται σε εταιρεία τροφίμων. Ειδικότερα, η Μινέρβα βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις και εξετάζει την εξαγορά στην Ελλάδα παραγωγικής εγκατάστασης γαλακτοκομικών προϊόντων, με στόχο την είσοδο της στην αγορά του τυριού, με έμφαση στο ΠΟΠ προϊόν φέτα. Παράλληλα, εξετάζει εξαγορά στο χώρο του ελαιόλαδου, ενώ όπως δήλωσε η διοίκηση της εταιρείας σε συνάντηση με δημοσιογράφους, σε περίπτωση που η Unilever γνωστοποιήσει τους όρους και προϋποθέσεις αποσπένδυσης από το συγκεκριμένο κλάδο, η ίδια θα εξετάσει τη δυνατότητα εξαγοράς της συγκεκριμένης μονάδας δραστηριότητας. Η εταιρεία πραγματοποίησε τζίρο 80 εκατ. ευρώ το 2007 και 2008 (έχει υπερδωδεκάμηνη χρήση). Επίσης, παρουσιάζει στο πρώτο τετράμηνο αύξηση τζίρου 13% και εκτιμάται ότι χωρίς τις νέες εξαγορές, οι οποίες μπορεί και να καταλήξουν και μέσα στο 2008, ο τζίρος για την τρέχουσα χρήση θα ανέλθει περί τα 100 εκατ. ευρώ. Όσον αφορά τις εξαγωγές, έμφαση δίνεται στις ανεπτυγμένες αγορές της Αγγλίας και της Αυστρίας, όπου ήδη υπάρχει παρουσία, όσο και σε αναπτυσσόμενες, όπως η Αφρική, όπου γίνονται προσπάθειες για την είσοδό της εκεί.

Frigoglass: Στα 7,2 ευρώ μειώνει

την τιμή-στόχο η HSBC

Στα 7,2 ευρώ μείωσε την τιμή-στόχο της Frigoglass η HSBC, από 19,5 ευρώ, δίνοντας αξιολόγηση "overweight".

ΟΠΑΠ: Στα 27 ευρώ χαμήλωσε

τον πήχυ η Citigroup

Η Citigroup μείωσε την τιμή-στόχο για την μετοχή του ΟΠΑΠ στα 27 ευρώ από τα 31 ευρώ, διατηρώντας την αξιολόγηση "buy".

Morgan Stanley: «Φουλ σήμα αγορών - Τέλος στην Bear Market!»

Σταματήστε να σορτάρετε μετοχές, αγοράστε στο φουλ καθώς το μεγαλύτερο και σοβαρότερο μέρος της bear market τελείωσε, φωνάζει ο γνωστός γκουρού της Morgan Stanley κ. **Teun Draaisma**, ο οποίος προέβλεψε σωστά την αρχή της bear market τον Ιούνιο του 2007 και γίνεται πλέον ... τάυρος. Η τελευταία φορά που ο γκουρού είχε δώσει φουλ σήμα για αγορές μετοχών ήταν τον Σεπτέμβριο του 2002, λίγο πριν την αρχή της 5 ετούς bull market. Ίσως αξίζει λοιπόν να ακούσουμε τι έχει να μας πει...

Όπως σημειώνει ο κορυφαίος αναλυτής, και οι τέσσερις δείκτες της Morgan Stanley, ο δείκτης αποτιμήσεων, ο δείκτης ρίσκου, ο δείκτης των θεμελιωδών μεγεθών και ο δείκτης συνθηκών της αγοράς, μας λένε να αγοράσουμε μετοχές, και πως σύμφωνα με την ιστορία αυτοί οι δείκτες έχουν αποδειχθεί ακριβέστατοι στο να προειδοποιούν για προσέγγιση του σημείου καμπής των χρηματιστηριακών αγορών. Παρά τις άσχημες προοπτικές των θεμελιωδών μεγεθών, οι «λογικοί» επενδυτές θα πρέ-

πει να σταματήσουν να σορτάρουν πια τις μετοχές, τονίζει ο διεθνής οίκος και οι μακροπρόθεσμοι επενδυτές θα πρέπει να αρχίσουν να μπαίνουν δυναμικά στην ευρωπαϊκή αγορά. Βρισκόμαστε στην χειρότερη ύφεση της κερδοφορίας των τελευταίων 40 ετών, με την πτώση από την κορυφή μέχρι τον πάτο της κερδοφορίας των εισηγμένων να αγγίζει συνολικά το 43%. Ωστόσο, με τους δείκτες p/e να διαμορφώνονται τώρα στο 8, και στο 14 με βάση τα εκτιμώμενα κέρδη του 2009, τα άσχημα νέα έχουν αποτιμηθεί πλήρως και το σορτάρισμα θα είναι το μεγαλύτερο λάθος από εδώ και πέρα.

Όπως σημειώνει, το σοβαρό κομμάτι της bear market έχει τελειώσει και υπάρχει σημαντική αξία στην αγορά σήμερα, πάντως οι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι παραμένουν, τόσο σε σχέση με τις αναδυόμενες αγορές, όσο και με την αγορανομιματών και την διαδικασία απομόχλευσης. Κάποιοι λοιπόν μπορεί να επιλέξουν να διατηρήσουν την ρευστότητα τους στο σημερινό περιβάλλον των αγορών, αλλά δεν θα πρέπει σε

καμία περίπτωση να τηρήσουν underweight στάση στις μετοχές και σίγουρα δεν θα πρέπει να σορτάρουν πια τις ευρωπαϊκές μετοχές, τονίζει ο κ. Draaisma.

Όπως προσθέτει, τα στοιχεία που μας οδήγησαν εδώ και στο δυναμικό αυτό σήμα αγορών είναι η μαζική φυγή από την αγορά των μικροεπενδυτών, των διαχειριστών κεφαλαίων και των αναλυτών, όπως φαίνεται και από τα στοιχεία με τις εκροές ρεκόρ στα αμοιβαία κεφάλαια, με τον δείκτη ISM νέων παραγγελιών που έπεσε κάτω από το 40, και με το κύμα καθοδικών αναθεωρήσεων των εκτιμήσεων των αναλυτών. Σύμφωνα με τον διεθνή οίκο, συνήθως όταν όλοι αυτοί οι ειδικοί συνειδητοποιούν τα άσχημα νέα, οι τιμές των μετοχών τα έχουν ήδη αποτιμήσει. Έτσι, ο κ. Teun Draaisma που εδώ και 16 μήνες τηρούσε στάση... αρκούδας των αγορών, γίνεται και πάλι τάυρος προβλέποντας πως οι ευρωπαϊκές μετοχές θα σημειώσουν άνοδο της τάξης του 15% μέσα στους επόμενους 12 μήνες.